

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Guvernul și legea electorală.

Sibiu, 6 Noembrie n.

Un redactor dela marele ziar budapestan „Az Ujság” a avut zilele trecute întrevedere cu domnul prim-ministru al țării noastre, *Lukács László*, dela care a auzit multe lucruri interesante asupra situației interne politice. I-a spus domnul ministru-prezident, că eforturile opoziției unite maghiare nu pricinuesc guvernului absolut nici o îngrijorare, după ce guvernul e convins, că țara nu e cu opoziția, mai ales acum, când opoziția maghiară începe a da uitării *votul universal*, unicul său cal de bătaie. În manifestul opoziției de exemplu nu se face nici o pomenire despre *votul universal*. Opoziția pare a-l fi abandonat. Dar dacă l-a abandonat opoziția, nu-l abandonează guvernul, care ține la promisiunile făcute și va căuta să și le îplinească pe toate.

N-au dreptate nici socialiștii, spunea dl *Lukács*, când pun vina pe Coroană, care înainte cu șase ani a promis țării *votul universal*, și țara totuși nu-l are nici astăzi, pentru că socialiștii știu bine cine poartă vina pentru trăgănare. „Dacă opoziția nu împedea ani de-a rândul cu obstrucția ei activitatea regulată a parlamentului, — a spus dl *Lukács*, — dacă ar fi dat guvernului cât de puțin răgaz ca să poată lucra: *reforma electorală ar fi de mult gata*”.

Dar întrebarea care se îmbie dela sine este: de ce nu a fost realizată ideea reformei electorale sub guvernul opoziției, care a avut o durată de patru ani? Răspunsul pot să-l dea numai conducătorii opoziției acum de nou coalitate. Ministrul de interne al guvernului coaliționist, contele *Andrássy Gyula*, a pregătit reforma electorală, dar însași coaliția a împedecat votarea ei. E deci o mare nedreptate, dacă pentru întârziere vine învinovățată Coroana, ori guvernul.

„Noi, — spune dl prim-ministru, — conducem numai de șase luni afacerile, și încât mă privește pe mine, numai decât, după primirea conducerii, m'am pus cu toată intensivitatea pe lucru, ca reforma aceasta însemnată să o duc la realizare. Și în timpul cel mai scurt lucrările vor fi gata, când apoi se va împlini cea mai ferbinte dorință a noastră: vom prezenta dietei proiectul de lege, așteptând, ca partidele opoziționale să-i facă posibilă pertractarea și ridicarea la putere de lege. Adevărul e deci acela, că guvernul va realiza reforma de drept poporal, promisă înainte cu șase ani în mesajul de tron și declarată de urgentă, chiar și în cazul, dacă opoziția va încerca să-i împedecă realizarea prin obstrucție, ceea ce ar fi o absurditate, dar la nici un caz nu e lucru exclus de tot.

Guvernul va face legea electorală, pentru că s'a obligat să o facă, și cum și-a împlinit celelalte sarcini luate asupra sa, își va îndeplini și această datorință. Iar dacă totuși

atitudinea opoziției va face, ca intențiunile noastre serioase să fie, nu împedecate, ci amânate cu privire la realizarea reformei electorale, atunci nu pe Coroană, ori pe guvern, ci pe opoziție să pună vina — socialiștii...”

*

Deși nu știm nici acum cu nimic mai mult decât până aci, cu privire la *felul* cum are de gând guvernul să facă noua lege electorală, a-nume: nu știm că pe ce basă are intențiunea să o pună, — totuși ne liniștește declarația categorică a domnului ministru-prezident *Lukács*, că guvernul seu va face noua lege electorală cu ori ce preț, între orice împrejurări, cu ajutorul opoziției dacă se poate, iar dacă nu se poate așa, apoi și fără opoziție, deci învingând eventuala obstrucție a opoziției. Poporațiunea țării va lua sigur cu plăcere la cunoștință declarațiile domnului *Lukács*, și tot ce-și va mai dori este, ca *votul universal*, accentuat de dl *Lukács*, *votul universal*, care va trebui să formeze temelia noiei legi electorale, să fie cu adevărat *vot universal și egal*, ca dreptul de alegere să nu mai formeze la noi în țară pentru unii privilegii, pentru alții restrângere și poamă oprită... Dacă guvernul va fi condus de acest principiu la alcătuirea noiei legi electorale, atunci sigur că va face o lege bună și dreaptă.

Monarhul la Budapesta. Măiestatea Sa, Imperatul și Regele *Francisc Iosif I.*, a sosit luni după amiez la orele 5 în Budapesta, venind cu tren special de curte dela Viena. La gară a fost așteptat de prefatul poliției, primarul capitalei și a ți onorațorii. Măiestatea Sa a schimbat câteva cuvinte cu cei prezenți, apoi în trăsura deschisă de curte a plecat la palatul regal din Buda, alămurat cu căldură de mulțimea de oameni de pe strade. S'au arătat însă și câteva: Jos guvernul, jos *Lukács*, jos *Tisza*! Sosit la palat, Măiestatea Sa a primit numai decât în audiență pe *Arhiducele Iosif* și soția, apoi s'a retras în apartamentele sale.

Delegațiunile. Ei, Marți, și-au ținut ședința primă delegațiune intrunită în sesiune ordinară în Budapesta. A fost ședința de constituire. Nu s'a întâmplat nici un incident, pentru că în jurul palatului parlamentar, unde se țin ședințele, a fost tras eași cordon de miliție, poliție și jandarmerie, și astfel opoziția maghiară n'oi nu a mai făcut încercarea să intre în casa parlamentului. Ast'z, la orele 12, delegațiunile vor fi primite la palat, întâi cea austriacă, apoi cea maghiară, pentru a asculta mesajul de tron, în care s'gur se vor cuprinde declarațiuni referitoare la răboiul din Balcani.

Răboiul. Știrile de pe câmpul de răboi sunt tot nefavorabile pentru Turci. Așa se vede, că nu se mai pot rezulege. Intr'o luptă mai mare, dată zilele trecute la *Lule-Burgas*, au pierdut 40 de mii de oameni din 90 mii, numărul celor aflați în luptă. Guvernul turcesc a intervenit la puterile mari, ca să caute să pună capăt răboiului, ori să esopereze un armistițiu, pentru începerea pertractărilor de pace, dar celelalte state beligerante nu vreau să știe de armistițiu și de pace, decât numai după ce vor fi ajuns trupele lor la Constantinopol, ca ele de acolo să dictez oadmițiunile de pace.

Se mișcă compatrioții.

(IP.) Duhul războinic, — cum se vede, — n'a cuprins numai pe popoarele de sine stătătoare, cărora le este dată puțința de a-și croi înse-le soartea, după chibzuința și puțința lor, ci acelaș duh îl întâlnim azi și la popoare mici și neînsemnate, popoare atârnatore însele dela grația și bunăvoința altora.

Avem adevărat în vedere pe compatrioții noștri maghiari și sași, cari în timpurile acestea grele, unde soartea lor însași — și poate și a noastră — e destul de nesigură, nu se gândesc la asta, ci la subjugarea și nedreptățirea altora, și respective a noastră.

În arhivul reuniunii „Verein für Siebenbürgische Landeskunde” — organ menit a servi studiilor curat științifice — a apărut în tomul al 38-lea fasc. 1 și 2 sub titlul „Die ursprüngliche Rechtslage der Rumänen in Siebenbürger Sachsenlande” („Starea de drept originară a Românilor din țara săsască transilvăneană”) — un studiu al arhivarului Universității săsești și orașului Sibiu, *Georg Müller*, în care numitul domn își dă toată silința să dovedească, că, nu numai Români din așa numitele scaune filiale Săliște și Tălmăciu, precum și din districtul Branului, ci chiar și Români din celelalte comune, aparținătoare fără îndoială la fundul regiu, — n'au fost, strict luat, înzestrați cu drepturi politice și cetățenești, ci acelea numai le-au usurpat. Iar pe locuitorii din scaunele filiale, guvernul maghiar fără pic de drept, i-ar fi făcut părtași la averea curat săsească a Universității săsești și pe nedrept i-ar fi investit cu drepturi politice și cetățenești în fundul regiu ș. a.

Nu este tendința noastră, ca în cadrul îngust al unui articol de ziar să arătăm netemeinicia celor susținute de dl arhivar *G. Müller*, ci asta o vor face — după cât suntem informați — alții, mai competenți decât noi în materie de istorie de drept.

Ceeace voim noi să scoatem la iveală de astădată este, că presumpțiul studiu al dlui *G. Müller* nu este atât de inocent și atât de platonice, cum își dă aerul a fi, ci el urmărește tendințe politice, și chiar agresive față de Români din fundul regiu de odinioară.

Asta o dă pe față un articol al dlui profesor dela școalele medii din Sibiu *R. Briebracher*, apărut nu de mult în fcaia economică „Landwirtschaftliche Blätter” din Sibiu, articol, în care numitul domn, bazându-se pe opul dlui *G. Müller*, arată conaționalilor săi nedreptatea ce li s'ar fi făcut acestora prin aceea, că și Români din fundul regiu au fost făcuți părtași la averea, pretinsă curat săsească, dela Universitatea săsească. Arată mai departe pericolul, ce i-ar amenința pe Sași, prin lărgirea dreptului electoral și acordarea aceluia și indivizilor, cari după părerea sa nu s'ar cu-

veni să fie priviți ca aparținători la fundul regiu. Provoacă în fine pe conaționalii săi și reprezentanții acestora, să nu lase să treacă timpul potrivit, în care ei se bucură de bunăvoința dlor dela putere, fără ca să esopereze delăturarea acestei mari nedreptăți ce li s'ar fi făcut, adevărat, fără ca să esopereze detragerea tuturor drepturilor și îndreptățirilor ce guvernele maghiare de mai nainte, în necunoștință de cauză, le-ar fi acordat, cu mână largă, Românilor locuitori în fundul regiu!

Ca un echo la aceste tânguiuri săsești apare apoi în „Magyar Figyelő” — o foaie ocărmită de contele *Tisza*, — din peana unui anumit *Mihail Réz*, profesor la academia din Eperjes, și prietin intim al numitului conte, un articol intitulat: „In chestia naționalităților”, articol, pe care „Siebenbürgischer D. Tageblatt” din Sibiu, ca un specimen de bunăvoință maghiară, să grăbește a-l aduce la cunoștința compatrioților sași în numărul său din 28 Octombrie a. c.

Articolul acesta al foarei „Magyar Figyelő”, merită să ne ocupăm și noi cu el. Și anume: nu numai pentru că el ne arată, ca într'o oglindă, ideile de care e condus nobilul conte în chestia naționalităților, ci și pentru că în el se espun cursele ce se întind spre nimicirea noastră națională!

Tenorul articolului culminează într'aceea, că interesele Sașilor și ale Maghiarilor ar fi — firește față de noi — identice. Maghiarii, cari în orașele săsești și peste tot în fundul regiu sunt puțini, au lipsă de Sași, pentru ca să ne poată ținea în frâu pe noi. De aceea Maghiarii trebuie să sprijinească pe Sași, în toate daraverile lor față de Români, ca cum i-ar sprijini pe Maghari înșiși. Maghiarii trebuie să privească pe Sași de *esponenți* ai maghiarismului.

Și compatrioților sași le saltă inima pentru rolul ce dl profesor *Réz* li-l atribue față de noi, mai ales că el proslăvește timpurile Uniunii trium nationum. Și asta îi face pe Sași să mai aspireze la vre-un privilegiu oare-care.

Din toate acestea este evident, că atât Maghiarii, cât și Sașii nu și bat capul cu pericolele ce amenință țara întreagă, — deci pe noi pe toți, — nu cugetă la soartea lor destul de amenințată între împrejurările actuale: ci-și bat capul, că cum să ne apese, să ne supună, să ne nimicască pe noi.

Iar prea istețul conte *Berchtold* e atât de ocupat cu salvarea și fericirea naționalităților din alte țări, încât nu-i mai rămâne timp să facă și aici, în țara-i proprie, puțină ordine!

Noi însă, Români, conștii de dreptatea cauzei noastre, și de tenacitatea elementului nostru, privim liniștiți la cursele ce ni se întind,

neîndoiindu-ne nici un moment despre aceea că:

Cine sapă groapă altuia,
Cade însuși în ea.

Biserica și statul

de Dr. Ioan Stanciu, par. gr.-ort.
(Urmare).

Biserica fiind o putere ca și statul, dominează cu acesta împreună asupra aceluiași persoane. Și ea, ca și statul, trebuie să-și aibă scopul, trebuie să aibă mijloace și organe, ca să-și ajungă acel scop. În fața acestor necesități imperative, statul nu poate fi indiferent. Atât el, cât și biserica trebuie să caute căi, ca să se evite conflictul de puteri, care ar da naștere la revoluții, sau ar avea urmări triste și pentru una și pentru alta dintre părțile beligerante. Așa se ivește necesitatea de a aranja relațiunea bisericii și a statului. În privința aceasta aflăm două teorii, respective sisteme, cari ambele au mai multe variațiuni, și anume:

1. Suveranitatea bisericii și a statului este una. Aici și biserica și statul este guvernat de aceeași persoană, sau persoane, așa dupăcum e forma guvernării monarhice sau aristocratice. O singură putere există aici cu două direcțiuni de manifestare: una bisericească-religioasă, alta lumească-civilă! Întrebarea e numai, că dintre aceste ramuri ale suveranității care să prepondereze: cea bisericească, sau cea civilă? Dacă dominează cea dintâi, vorbim despre teocrație în stat; iar dacă domnește a doua, vorbim despre religiunea, biserica de stat.

Poporul jidovesc, câtă vreme a fost independent, a fost organizat în stat teocratic. Regele era capul, și al statului și al bisericii, iar stăpînii lui erau toți dignitari înalți bisericești. Aici toată puterea, și cea bisericească, și cea lumească, se baza pe revelațiunea divină.

Tot așa și biserica mohamedană în Turcia. Și aici capul religiunii, al bisericii, este Sultanul, care până în timpurile din urmă conducea afacerile bisericii și ale statului în mod absolutistic, bazat pe voința lui Alah, depusă în profețiile lui Mohamed.

Tendența de a domina peste stat a avut-o și o are și astăzi biserica romano-catolică, singura dintre bisericile creștine, care aderează la principiile teocrației. Gregoriu VII, Piu al IX-lea, Leon XIII și alți papi din timpuri vechi și noue, de aceea au venit în conflicte cu puterea statelor diferite, fiindcă doreau să guverneze în toate direcțiile. Le-a și succes într'un timp, când papii erau în stare să pună pe picior de război toată Europa. Ei împărțeau tronurile, ei dictau legile, războiul și pacea dela ei depindea. Astăzi? Ca să nu pună piciorul pe loc străin, pe teritor de sub suveranitate străină, stau închiși în Vatican, unde meditănd, deplâng gloria trecutului.

Sistemul religiunii de stat îl aflăm și în vechiul imperiu bizantin. Aici biserica era considerată ca o instituțiune politică, asupra căreia statul dispunea după bun plac, ca să-și ajungă scopul. De aceea vedem pe atâți patriarhi și sf. părinți alungați de pe tronurile lor și înlocuiți cu persoane adeseori nevrednice, unele oarbe în mâinile împăraților bizantini atotputernici.

Al doilea sistem de aranjament în relațiile bisericii cu statul este acela, în care puterile acestor două organisme sunt despărțite. Și aici aflăm mai multe modalități, dintre cari amintim sistemul „bisericii li-

bere în stat liber“. Aici biserica sau este egală în putere cu statul, sau este considerată de reuniune privată, și fără de nici o pedecă pusă din partea statului se desvoaltă liber, așa după cum cer interesele ei proprii. Pildă vie este biserica din Statele-Unite, și în timpul mai nou cea din Franța, unde statul nu se îngerează în afacerile bisericii.

Tot în cadrul despărțirii suveranității bisericii de a statului cad și statele confesionale și cele neconfesionale. La cele prime aflăm o biserică dominantă, o biserică care e privită din partea statului ca biserică de stat și astfel este ridicată dintre celelalte biserici și încărcată cu diferite privilegii. Deși celelalte biserici sunt recunoscute și ele de stat, totuși nu sunt egal îndreptățite cu cea dominantă, reciprocitatea nu există între biserici. Așa poziție avea biserica rom.-cat. în statul nostru până la anul 1848, așa o are biserica gr.-ort. astăzi în Rusia, România, Bulgaria.

Cu totul altfel stă lucrul în statele neconfesionale, unde bisericile sunt egal îndreptățite. Aici statul se ridică peste barierele confesionalismului, introduce egalitatea și reciprocitatea între biserici. Își susține însă unele drepturi față de biserici, și acestea sunt drepturile suverane ale statului față de biserici. Libertatea religioasă nu e tocmai deplină nici aici, dat fiind, că confesiuni, respective biserici nouă, numai cu aprobarea statului se pot forma. Deci statul face deosebire între bisericile cu trecut istoric și între cele de nou înființate, și de aici pornind, bisericile de pe teritoriul său sunt recipiate, recunoscute, sau nerecunoscute. Ungaria este astăzi stat neconfesional, prin urmare toate bisericile aflătoare în patria noastră sunt egal îndreptățite, între biserici există reciprocitate. Puține urme de favoruri au rămas pentru biserica rom.-cat. din era de când era ea dominantă, și anume: Familia regală e rom.-cat. Regele nu poate fi decât rom.-cat. Actul încoronării se săvârșește cu ceremoniile, și de prelații bisericii rom.-cat. Oficiile publice țin sărbătorile bisericii rom.-catolice.

E bine și instructiv să examinăm acum prin ce faze a trecut raportul dintre biserică și statul nostru din timpurile cele mai vechi până în zilele noastre.

Netăgăduit, că Ungurii când au descălecat pe aceste plaiuri, au aflat aici popoare independente, între cari și pe Români, cari erau creștini și aparțineau bisericii ortodoxe. La formarea statului Ungurii au observat, că nu pot exista cu credința lor păgână în mijlocul atâtor popoare creștine, deci au început a îmbrățișa creștinismul. Regentul Ardealului, Gyula, la anul 948 a primit botezul în Constantinople, de unde a adus cu sine și preoți, cari au răspândit ortodoxismul între Unguri. Fiica acestuia și totodată mama sf. Stefan, asemenea a fost credincioasă bisericii răsăritene, și cu drept se poate crede, că și fiul ei a fost crescut în această credință. Catolicismul numai după căsătoria lui Stefan cu Gizela a început a prinde rădăcini în Ungaria. Influențat de soția sa și de împrejurări politice, sf. Stefan a trecut la biserica catolică, trăgând cu sine și pe supușii sei. De aici începând, deși numai după multe lupte și mari eforturi, biserica, respective religiunea catolică, până la anul 1848 se considera de dominantă, de religiune de stat. Toate celelalte biserici au fost parte tolerate, parte persecutate, ceea ce a constituit apoi impulsul principal al luptelor și rescoalelor interne, cari au avut de

urmărire despărțirea Ardealului de Ungaria

Aici apoi biserica apuseană avea o pozițiune dominantă, deși pacea dela Viena din 1607, art. de lege I din 1608 a dietei din Pojon, precum și pacea din Nicosburg din 1621 și din Linz dela 1645, cari au fost ridicate la valoare de lege prin dieta din Pojon dela 1647, au asigurat toată libertatea religioasă pe seama confesiunilor reformate, totuși aceste biserici au trebuit să lupte mult și cu statul și cu biserica catolică, până când au ajuns la art. de lege XXVI din 1791, care le consideră și pe ele de biserici libere, independente. Tot cam așa a pățit și biserica gr.-ort. în Transilvania și Ungaria. A trecut prin multe ispite, multe lupte a suportat, până la anul 1791, când apoi în art. de lege XXVII este recipiată. Mărul de ceartă însă s'a lăsat în biserica aceasta prin faptul, că Sărbii și Românii au avut aceeași constituție până la anul 1868, când art. de lege IX îi desparte în două biserici autonome.

În Ardeal aveau lucrurile altă înfățișare. În „Approbatăe Constitutiones“ erau recipiate patru religiuni egal îndreptățite, și anume: biserica rom.-cat., cea ev.-ref., cea ev.-lut. și cea unitară. Deși se părea, că e patria libertăților religioase, totuși Ardealul a fost pentru biserica gr.-ort. mai măster decât Ungaria. Biserica gr.-ort. aici a fost mereu șicanată, când de cea reformată, când de cea catolică, în scop proselitistic, până când la anul 1700 o parte din ea s'a desfacut și s'a unit cu biserica apuseană. Abia la anul 1848 în art. de lege XX se recipiază și biserica noastră din Ardeal. Religiunea izraelită intră în șirul celor recipiate abia la anul 1895, pe baza art. de lege XLII.

(Va urma).

Serbări culturale în Arad.

Corpul profesoral dela seminarul ort. român din Arad invită la aniversarea centenară a institutului pei. ortodox român din Arad ce se va serba la 3/16 Noiembrie 1912, cu următorul program:

1. Dimineața la orele 8 Liturghie solemnă, celebrată de Preasfințitul Sa Domnul Episcop, Ioan I. Papp. Parastas pentru profesorii răposați.

2. La 11 ore p. m. „Comemorarea centenară“ în Seminar.

a) Discursul festiv, rostit de P. C. Sa Domnul director, Roman R. Giorogariu:

b) Cuvântul Preasfințitului Sa-le D-lui Episcop Ioan I. Papp, ca patron al institutului;

c) Salutul delegaților și prezentarea portretelor profesorilor din partea Reuniunilor învățătoresci.

3) La ora 1 p. m., masă comună în sala hotelului dela „Crucă albă“. La orele 8 1/2 seara Concert, împreună cu dans în sala mare dela „Crucă albă“, aranjat de tinerimea seminarială sub conducerea profesorului Trifon Lugojan.

Program:

1. „Român verde“, marș pentru cor bărbătesc, cu acompaniament de pian de Mandiceschi.

2. „Rentoarcerea“, cor bărbătesc de I. Murășan.

3. a) „Doină națională“.

b) „Ciobanul“, de Gh. Dim, cântate de Emil Grădinaru, elev în c. III teol.

4. „Apostolatul primilor profesori ai preparandiei noastre“, disertație de Dr. Avram Sădean, profesor.

5. „Doral înstrăinatăului“ cor bărbătesc de Flechtenmacher.

6. „Pe malurile Prutului“, cor bărbătesc cu acompaniament de pian de C. Porumbescu.

7. „Marșul cântăreților“, cor bărb. de C. Porumbescu.

Acompaniamentul de pian e susținut de doșora Onora Luca, profesoară de pian. În pauză se va juca: „Bătuta și Călușerul“.

Prețul de intrare: Loc I. 5 cor. Loc II. 3 cor. Loc III. 2 cor: Loc de stat 1 cor; Galeria 4 coroane.

Vențul este destinat pentru eternizarea memoriei lui Dimitrie Tișindeal și Moise Nicoară prin întemeierea unei fundațiuni.

Ofertele maritimase se vor evita în publicitate și sunt a se adresa direcțiunii seminarielor.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească a tractului Orăștie.

Din sn în an conferențele noastre preoțești d vin tot mai atrăgătoare, pentru că preoții mei s'a convins, că aceste conveniri colegiale contribuiesc mult la ușurarea ofiului nostru prin faptul, că aici avem prilejul de a ne dămeri asupra multor mijloace, prin cari putem îndeplini misiunea noastră apostolică.

La aceste conferențe putem da expresiune fără sfială tuturor păsurilor și necazurilor noastre, căci suntem ascultați de oameni, cari le înțeleg pe deplin. De aci provine aceea satisfacție sufletească, ce se poate cetti din fața fiecărui preot, care la parte la conferență, nu de ficia vre unei pedepse, ci numai de dorul de a se întâlni și a se înțelege cu colegii săi, asupra tuturor chestiilor, ce-i frământă mintea în decursul unui an.

Așa se explică încredințarea cu care a fost primită propunerea D-lui protopop V. Domșa de a mai ține și a doua conferență în postul Paștilor.

Conferența anului acestuia a avut pusă la ordinea zilei discuția asupra mijloacelor, prin care se poate face cu tunc efect educația religioasă-morală a credincioșilor noștri și a elevilor din comunele fără școală confesionale. O problemă foarte importantă din toate punctele de vedere, a cărei însemnătate a sosit în relief mai întâi dl protopop în discursul său de deschidere.

Ascultând acest frumos cuvânt de deschidere, toți preoții și au putut de seamă, cum trebuie înțelesă misiunea de preot. Școala are de a pune baza unei educații morale întregale pe sf. Evanghelie, dar pe aceste baze are biserica datorința de a continua această educație. Iar acolo unde din orice pricină n'ar exista școala confesională, biserica are să o înlocuiască. Biserica își împlinește această misiune prin preoții săi. D-la entuziasmul cu care vom îndeplini această nobilă chemare a noastră, atârna rezultatul la care vom ajunge.

Tratarea mei pe larg a acestei teme designate de Ven. Consistor a fost încredințată preoților: Olt. Bude, Olt. Andrei și Sever Păcurar.

Toți trei au sosit la iveală mijloacele cele mai potrivite, prin cari s'ar face cu mai bun efect educația religioasă-morală a credincioșilor și a elevilor. Dintre aceste mijloace s'a accentuat cu deosebire însemnătatea prediei și a spovedaniei pentru educația credincioșilor și o catehizare regulată pentru educația elevilor, cari cercetează școli neconfesionale.

Despre predia s'a afirmat, că este cel mai de căpetenie mijloc pentru educația credincioșilor, dacă e folosit rațional.

Darere însă, că tocmai acest mijloc, de o importanță atât de mare pentru educația credincioșilor, este mai neglijat în biserica noastră, cu toate că nu ne sfim a suferi cu toate ocaziile însemnătatea prediei.

În una din aceste teme s'a făcut chiar o propunere, căreia s'ar cuveni să i se dea o deosebită atenție.

Și adeocă: Fiecare preot să fie îndatorat să predie, și toate prediile rostite în decursul anului, să fie îndatorat a le înainta conferenței, care prin o comisie specială le va cenzura și pe cele mai bune le va publica. În felul acesta s'ar ajunge la următoarele rezultate:

1. Între preoți s'ar produce o emulație nobilă de a predia.

2. S'ar descoperi multe talente de predicator, cari altfel zac ascunse.

3. Prin publicarea acestor predici s'ar umplea un gol simțit în literatura bisericească.

4. S'ar folosi atunci în măsură mai mare cel mai bun mijloc de educație.

Nemuritorul Șaguna a avut de gând să întreprindă această lucrare folositoare; căci adunarea prediciilor, rostite de preoți săi, era unul dintre punctele programului său de lucrare.

Ar fi de dorit, ca toate conferențele preoțești să discute asupra acestei chestii însemnate.

Indată ce s'ar decreta — nu numai pe hârtie — obligativitatea de a predia, s'ar ivi neapăsata necesitate a instituirii unei predicator central pentru biserica catedrală, de unde trebuie să ne vină toate pildele bune.

Afară de acestea în conferință anuală acestuia mai este un moment vrednic de a fi scos la iveală.

D-l protopop V. Domșa a îndatorat pe fiecare preot de a-și pregăti în scris predica ce are să o rostească la serviciul divin și aceste predici au a se înainta conferinței. La serviciul divin înainte de conferință predica a rostit-o capelanul Jura. Discutându-se asupra predicii rostită s'au oțit și alte predici scoase din aceeași Evanghelie și s'a făcut comparație între ele. O astfel de discuție într-adevăr a fost foarte instructivă. Această inovație introdusă de dl protopop e vrednică de laudă, din cauza că fiecare preot a trebuit să vină pregătit cu mult mai bine pentru discuțiile din conferință și în modul acesta discuțiile s'au ținut la un nivel cu mult mai înalt decât altă dată.

Alte chestii de însemnatate, care merită a fi amintite, ar fi propunerea de a ruga Veneratul Consistor, ca să facă pași de lăpsă pentru o regulare instituită a venitelor stolare, cari așa cum sunt toamite, contribuiesc mai mult la dăjirea poartelor, care e lăsată la bunăvoință — foarte arareori e bună — a credincioșilor. Și această regulare să fie făcută așa, ca preotul să-și primească competențele stolare dela egiptopie, și să nu mai fie necesitate el însuși a și le încasa, lucru ce nu se obișnuiește la nici un fel de oficiu.

Apoi propunerea de a se ruga Veneratul Consistor să convoace o anchetă a tuturor preoților din Metropoli, în care să se dezbătă mijloacele, prin care mai ou ușurintă s'ar putea face îmbunătățirea salarelor preoțești. Dacă o anchetă a învățătorilor a fost posibilă, tot atât de posibilă va fi și o anchetă a preoților. O astfel de anchetă — compusă din protopopul tractat și din preoți aleși — va ușura mult munca Consistorului Metropolit, căruia i-a încredințat această chestie Congresul bisericesc din acest an.

Dorința justă a preoților de a li se îmbunătăți soarta, recunoscută de toate forurile bisericești superioare, nu mai poate fi trăgănată, căci prin această trăgănată potându-se nemulțămirea — se produce în sinul preoției mișcări, cari pot primejdui înșelă biserice. Fără recunoscută această necesitate, de ce nu s'ar face îmbunătățirea soților noastre prin concursul nostru, pentru că tot noi preoții dela sate putem mai bine cunoaște starea materială a credincioșilor noștri, și aceea, că în ce măsură pot aceștia contribui la susținerea noastră?

Noi, preoții din Arhidieceză, avem toată încrederea în bunăvoința forurilor noastre superioare, și nădejdim că acestea nu vor întârzi a se îngriji de noi.

Acestei nădejdi i-a dat expresiune și P. O. D. protopop Vasile Domșa, în cuvântul de închidere al conferinței, și astfel cu toții ne-am depărtat cu inimile împăcate și încurajați.

Ob.

Partenonul și Pericle.

Maxim Colignon, membru al Institutului din Paris, a publicat de curând un studiu interesant despre istoria Partenonului. Acest templu din Atena, închinat Minervei, a fost ridicat cum se știe de marele protector al artelor, Pericle, și decorat de sculptorul neîntrecut Fidias.

Căderea Partenonului s'a început în 447 n. de Cr. după planurile arhitecților Ictinos și Callicrates. Sufletul acestei opere incomparabile era Fidias, care a condus lucrările și a sculptat statuia Minervei, lucrată în aur și filde.

Oa toate talentele extraordinare, nici Fidias n'a fost scutit de auzule și calomniile oamenilor mîoi de suflet. În vara anului 438 n. de Cr., când căderea era aproape gata, se inaugurase celebra statuie a Minervei. În același an un lucrător a acuzat pe artistul Fidias, că a furat o mare cantitate de aur de la templu. Artistul a ajuns în temniță, de unde amatori săi l-au liberat cu multă greutate.

Cum s'a terminat acest proces, nu se știe; dar e sigur, că în anul următor sculptorul a părăsit Atena și nu s'a mai întors. Partenonul a fost terminat în 435, va să zică edificarea sa a durat 12 ani.

Cât a costat templul, nu se poate ști din scrierile și amintirile rămase din vechime; se dă cu socoteală, că suma cheltuită pentru clădire face șapte sute de talenți, sau, în bani de astăzi, cam trei sute de milioane de coroane.

Pentru statuia Minervei s'a folosit o cantitate de aur în valoare de patru milioane. Întreținerea ei era împănătată cu greutate și cu multă grijă. — Pericle însă putea spune cu mândrie, că a înălțat zeitei înțelepciunii și a artelor frumoase un monument, care a întrecut pe toate câte au existat până atunci. Un asemenea monument n'a fost întrecut nici în epocile următoare.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători „Sf. Dumitru”, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Luni la orele obicinuite.

Pocăiții. În vederea pericolului ce amenință biserica noastră din partea pocăiților, p. Dr. Sebastian Stanca din Sebeșul-săseș a pus sub tipar o carte despre pocăiți. Cartea e lucrată pe baza unui studiu de mai mulți ani. Toate smănunchile eresiei pocăite le analizează, în formă apologetică pe baza sf. script., a sf. părinți, sinoadelor ecumenice etc., luând în seamă și scrierile fundamentale ale acestei secte, spăruite în limba germană, engleză, maghiară și câteva și în limba română. Cartea e întocmită în special pentru preoții noștri și pentru cei ce doresc să lupte cu succes pentru stăpînirea eresiei. Tractează: 1. Introducere. 2. Istoriul sectei, nazarenii, adventisti, sabatisti etc. și deosebirile între ei. 3. Pocăiții noștri și credința lor. 4. Botezul. 5. Mirul. 6. Cuminecătura, darurile și jertfa. 7. Pocăiții. 8. Preoția ierarhia bisericească, episcopi, presbiteri, diaconi. 9. Căsătoria. 10. Măslul și slojbele. 11. Tradiție. 12. Organizarea bisericești (societate). 13. Biserica (edificiu). 14. Întocmirile interne, podoabele. 15. Isoanele. 16. Crucea. 17. Cultul înginer și al sfinților, ficioara Maria. 18. Dușinice. 19. Naționalismul. 20. Abstenențe, militia etc. 21. Index biblic. 22. Bibliografie. — Cartea va cuprinde 18 coșe de tipar și va costa 4 cor. Capitolul despre cuminecătura ni s'a pus la dispoziție pentru a-l publica în coloanele ziarului nostru. Vestim cetitorii, că într'un număr apropiat vom începe publicarea interesantului studiu.

Ambulanțe pentru armatele din Balcani. În numărul trecut al ziarului nostru am adus știri, că guvernul român are să trimită două ambulanțe: una pentru armata bulgară și una pentru cea turcească. Acum se anunță, că guvernul României va trimite o ambulanță sanitară și pentru Sâbi.

Nou director la teatrul național. În locul d-lui Ion Băseș, demisionat, a fost numit director general al teatrului național din București d-l Alexandru Davila, care în anii trecuți mai fusese director la această instituție.

Comună dispărută. Dintre o comună a comitatului Zpr, Csonfalva, au emigrat locuitorii în număr atât de însemnat, încât în vremea din urmă n'u mai rămăs decât 23 de suflete. Astfel comuna aceasta nu se mai poate administra sine, ci se va alătura la administrația unei localități învecinate.

Premiul Nobel. Se vestește din Stockholm, că academia suedeză va conferi premiul literar Nobel din anul curent lui August Frenssen, unui distins scriitor al Germaniei.

Părechi de șine duble pe căile ferate ungare. Circulația pe căile noastre ferate a luat proporții atât de considerabile, încât s'a ivit necesitatea de a se construi, în mai multe locuri, a doua părechi de șine. Ministrul de comerț a preliminar în bugetul anului viitor, pentru acest scop, aproape 15 milioane de coroane. Părechi de șine duble se vor clădi între altele și pe linia Arad — Simeria (Piski) și Seghedin — Timișoara. Construcțiunile se vor continua apoi în anul 1914.

Holeră în Japonia. Autoritățile maritime din Fume au dat o circulară, unde se dispune ca fîi de vapoarele ce sosesc din Japonia să se aplice hotărârile luate de uniunea internațională parisiensă. În Japonia adeocă bătute în mare grad holera și este temere că vasele japoneze ar putea aduce epidemia și în orașul Fume.

Bacșișul. Din Macău se anunță, că trei negustorii orașului au luat hotărârea de a nu mai da bacșișuri la anul nou. Afară de aceasta numiți cetățeni au pornit o mișcare pentru a îndemna și pe ceilalți negustori din Ungaria să rupă cu obiceiul învechit și oneros al bacșișului.

Strada Bunea. În smintirea canonicului Dr. Augustin Bunea, consiliul comunal din București a dat urel străzi din capitală numele de „Canonicul Bunea”.

Lipsă de medici. Cât este de mare lipsa de medici în Sârbie, o arată cereea sosită de curând din Belgrad la adresa reuniunii medicilor din Budapesta. Pentru marele număr de răniți sârbi se caută medici, se înțelege pe lângă o retribuție corespunzătoare.

Descoperire arheologică. În hotarul satului Dretoma, din comitatul Trenčin, lucrătorii de pământ au găsit în vremea aratului douăzeci de piese de bronz foarte bine conservate. Pieseile s'au trimis la muzeul suprem al muzeelor din țară. Acolo s'a constatat că obiectele datează din vechimea îndepărtată, au fost adeocă construite cu patru mii de ani înainte de Cristos și reprezintă o valoare extraordinară. În partea locului s'au mai extrat adeseori antichități de mare preț, care însă au ajuns de obicei în proprietatea muzeelor străinătăți. Un arheolog din țara noastră a fost trimis în comuna pomenită să cerceteze locul. Dacă în adevăr se va da de urmele unei colonii însemnate din epoca de bronz, se vor începe imediat săpăturile sistematice.

La fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: Ioan Nergoe, paroh (Stremți), 50 bani; Simeon Borșan 25 bani, Isaia Hociotă, 30 bani, ambii învățători, Ioan Pope, paroh, 20 bani, toți din Slimnic; Simeon Zăvoian, capelan (Telina), soția sa Valeria n. Glodeanu și copiii lor Virgil și Cornelia cor. 125; — Culegătorii tipografi: Dem. Axente, Ioan Marcu, Horia Dopp, Alexandru Mețiu, George Mohan, Stefan Duca, George Lazar, George Trifan, Ioan Pleșa câte 20 bani, Nicolae Stoici, 30 bani, George Smtion 26 bani și d-soarele Mărioara Pinciu, Elena Imbăruș, Fnicia Comanescu, Maria Chidu și Mărioara Tăban, câte 20 bani și Vic. Tordășianu prezident 10 bani.

Indreptări. În Monografia școlii din Măgoaga publicată în Foișoara ziarului nostru s'au strecurat câteva erori de penă și de tipar, cari la cererea autorului le rectificăm precum urmează: În Nrul 91 la sfârșitul alineatului: Se știe... în loc de parohie să se citească eparchie. — În Nrul 96 în alineatul: În preț... în loc de 1865/6 să se citească 1875/6. — În Nrul 99 în alineatul: b) Edificiul școlar... în loc de 455 să se citească 453, iar despre nr. 64 să se însemneze, că este nr. casei; apoi în alineatul d) Fundațiunea Bota... în loc de „preotului militar” să se citească „preotului unitar”, și în loc de Konecsay...Konecsay. — În Nrul 100 în alineatul Végrendelet să se lase afară cuvintele „görög keleti”, precum și „és” dintre cuvintele: kezélsét... fögöndözésát, punându-se între acestea virgula (,), iar în alineatul: Codicilul... după datul 7 Mart. 1867 să se pună Nr. 515. — În Nrul 102 în pasajul: Altem... în loc de „nici de mine” să se citească „nici ele de mine”. — În Nrul 105 în alineatul: Ca contribuție... după 20 Februarie să se pună anul 1876; apoi în alineatul următor în loc de Jonea să se citească Sonea; tot acolo după 13 August să se pună anul 1860 și în loc de 29 Ianuarie să se citească 21 Ianuarie. — În Nrul 109 în alineatul: Tot la localitatea... ca testator să se privească numai Irina Ciceu născ. Turc; în alineatul: Intrădever... în loc de Soln. inferior să se citească Soln. interior; în alineatul: Favorul... pasagiul: precum se vede de pe clausula de pe contract, să se citească: precum se vede din clausula de pe contract, și în alineatul: Începând... în loc de 301 să se citească 3018. — În Nr. 110 să se noteze, că capelanul George Cupșa a făcut cursul învățătoresc în anul școlar 1856/7. — În fine în Nr. 111 în alineatul: Din activitatea lui... propoziția din urmă să se citească: E membru în seauul, sinodul și comitetul protopopesc.

Monografiile comunelor.

— Concurs cu premii. —

Cunoașterea istoricului comunelor noastre este de netăgăduită valoare, atât pentru generațiile actuale, cât și mai ales pentru urmașii noștri. Eată motivul pentru care subșirul comitet de un șir de ani scrie concurs cu premii pentru cele mai bune descrieri amănunțite (monografii) a comunelor noastre din comitatul Sibiu.

Cum din monografiile prezentate la concursule de până aci, n'a putut fi premiată și tipărită de oă monografia comunei Săcădate, scrisă de preotul Ioan Poda, eserim pînă la această nouă concurs și punem în vedere, că vom împărți 3 premii și a nume pentru lucrare, care va fi eflată de cea mai bună, vom da premiul de 90 cor.; pentru lucrarea de arată ca a doua de bună, premiul de 60 cor.; și pentru lucrarea declarată ca a treia de bună, premiul de 50 coroane.

Încuragând mai multe lucrări vrednice de premiat, acele se vor considera la concursul cel vom publica în 1913.

Monografiile au să cuprindă între altele cam următoarele:

Istoriul comunei, încât se pot afla date dela întemeiere și până astăzi. Numărul locuitorilor după gen, naționalitatea și religia lor. Câți știu oeti și sorie. Starea morală și materială a locuitorilor, în trecut și în prezent. Starea sanitară, traiul, ocupațiunea (câți au absolvat școli mai înalte, anume, cine și ce ocupație are, câți sunt aplicați la meserii, la negț, sau la alte întreprinderi) îmbrăcămîntea etc. Locuitorilor. Obiceiurile și datinele. Cădintele deșarte. Jocul, cântecele, chitaurile, bocețele, poveștile, glumele etc. Limba vorbită, outoate particularitățile ei etc. Descrierea stradelor, a caselor și a celorlalte zidiri, materialul din care sunt aloc-

tuite, ou câte încăperi și cam câți oameni locuiesc în una.

Descrierea edificiului școlar, anul zidirii lui, numărul încăperilor, al învățătorilor și al elevilor, mijloacele din cari se susține și eventuale izvoare din care s'ar putea susține și pentru viitor școală. Câți învățători au funcționat la școală și cum se numesc ei?

Descrierea edificiului bisericești, ou anul zidirii, ou numele celor cari au adus jertfe mai mari la edificare; câte persoane inoap în biserică. Dacă în biserică se găseșo lucruri vechi de interes arhitectonic, de sculptură, pictură, literatură etc. Mijloacele bănești ale bisericești, fondul propriu și celelalte eventuale fonduri și fundațiuni. Cerecetarea bisericești. Numele preoților cari s'au perodată etc.

Descrierea progăzli (simiterului) ou crucile, stăpîii, ou pomii și ou celelalte podoabe închinat de poporațiune în amintirea înbiților răpotați.

Descrierea casei parohiale, a casei comunale și a altor zidiri publice.

Descrierea grădinilor, mărimea și felul de cultură al lor. Să se pună pond deosebit pe cultura poamelor și a soiilor de poame; descrierea școlii de pomi etc.

Să se descrie hotarul comunei peste tot, ou mărimea lui de odinioară și de acum; apoi să se facă descrierea agrilor, livizilor (fân-țe), viilor, pășunilor, pădurilor și a pământului neproductiv. Unelele întrebunțate la lucrarea pământului, odinioară și acum, plantele ce se cultivă și plantele a căror cultură nu este cunoscută, dar ar fi potrivite a se cultiva. Cât e roada aproximativă anuală, câtă se întrebunțează de locuitori și câtă se pune în vânzare.

Descrierea viteilor și a altor animale. Solul, prețul și numărul lor. Aici să se arete anume, ce s'a făcut pentru îmbunătățirea raselor și ce ar fi de făcut și ou ce mijloace pentru viitor.

Descrierea așezămintelor din comună oum și a tot ce de interes este.

Ca îndreptar la descrierea monografiilor recomandăm monografia comunei Olă, de R. Simu, a comunei Garaiului, de I. Muntean, a comunei Răhau, de N. Cărbănișan și a comunei Săcădate de Ioan Poda.

Lucrările adresate „Reuniunii române de egriocultură din comitatul Sibiu” să se trimită până la 27 Februarie n. 1913. Ele să se însoțească cu un plic (ouvertă) închis, caprinzând un bilet cu numele autorului, iar pe plic să se scrie titlul lucrării. Reuniunea se va îngriji, ca lucrările aflate bune și premiate să fie tipărite.

Sibiu, în 27 Octomrie n. 1912.

Pant. Lucuța Victor Tordășianu
prez. secretar.

Cărți și reviste.

Căldarul arhidiecezan

pe anul 1913 a apărut în tipografia arhidiecezană din Sibiu, cu un cuprins bogat și variat. Pe lângă șematismul autentic al bisericești ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, se află în căldarul arhidiecezan: Evidența pentru oficiile parohiale, protopresbiterale, pentru clerici și învățători etc. Partea literară conține lucrări foarte interesante. Prețul unui exemplar 80 fl. porto 20 fl. Se poate procura dela Librăria arhidiecezană din Sibiu.

Cosinzeana, revistă literară ilustrată săptămânală Nr. 44—1912, a apărut cu următorul cuprins: Al. Ciura: „Crucea roșie”, articol. Z. Bărsan: Căntece, poezii. Viora din Bhor: Chemare, schiță. G. Vladescu albești: Un vis, poez. I. Dragoslav: Fartună, povestire. Vasile Stoica: Ego, poezie. A. Fogazzaro—D. Tomescu: Misterul poetului, roman. Fori de o z: R. M.: Anarhismul din Rusia. Oameni perfecti. Cărți primite la redacție; scrisori dela redacție. Iustrății. Abonamentul e 12 cor. la an. Intre abonații cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortază la sfârșitul anului opt biblioteci a 25 cor.

Sezătoarea sateanului, nr. 9 din Septembrie 1912, cuprinde: Educație prin cooperatie. Cooperati și legile progresului, de Dem. Constantinescu. Mama, de I. Chir. Namov. Rele deprinderi, de Dr. D. C. Popescu. Să-ți fac un cântec..., de C. Niculescu—Novaci. Ce trebuie să vada țărănul în cooperatie, de Gh. Costescu—Rin. Cugetări asupra cooperatiiei. O vizită cooperativă. Săptămână Caragiale. Economice. Bibliografie—Redacția și administrația: București, Calea Victoriei nr. 51. Abonamentul?

Nr. 948/1912 prot.

(375) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din comuna bisericească **Beșa**, din protopresbiteratul Sighișoara, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt 1000 cor., și anume:

1. Dela popor prin repartitie 160 cor.
2. Intregire dela stat 840 coroane, cvar-tir în natură și grădină.

Alesul va fi dator a instrui tinerimea școlară și adulții în cântările liturgice și a le conduce în biserică în Dumineci și sărbători fără altă remunerație.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare documentând și absolvarea de IV clase gimnaziale să le trimită subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Sighișoara, 18/31 Octomvrie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trac-tului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Cărbuni de Petroșeni, Cărbuni pentru fanri, Kox de gaz

oferă trimiterea numai în vagon

Rudolf de Gardik, Sibiiu,

(95) 16— biroul în edificiul sanatorului.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană

I. Enescu:

Cooperativele satești

Felul și însemnătatea lor.

Prețul Cor. 1-50, porto 5 fil.

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☛

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: **Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri** — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,

pictor bisericesc.

(46) 40—

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

A apărut și se află de vânzare
la **Librăria arhidiecezană în Sibiiu**

Din carnetul unui dascăl.

Studii și articole

de

Ion Mateiu.

Prețul cor. 150 + porto 20 fil.

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd** din **Lapte de Crin**, marca cal pe băț de **Bergmann și Co.**, Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacii, drogerii, parfumerii și în alie prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și **Crema de Crin** a lui **Bergmann „Manera”** pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 31—40

Onorate Domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începând am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte oficii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag fi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vadă frumsețelile orașului, ori au afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de gălște, ouă, miei, porci, oi, viței, vite mari, porci, lână piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fân, mohor, lemne; păduri, moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimit în fieștecare săptămână un „Aviz săptămânal” despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Exoperez

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu Vă recomand advocați buni, medici vestiți, Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeți mașine, motoare, mori, ferestre, pompe, automobile etc. Grijesc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față, ca martore la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, decât ceea ce am hotărât și cum am tocmnit.

Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini prin agenți străini, au fost înșelați iscăind contracte a căror conținut nu l-au cunoscut neștiind țărani români ungurește.

Planul meu este ca, conducând pe românul nostru la fabrici și nu la agen-turi de mașine, drept din mână primă să-și cumpere cele trebuincioase, și să-i scutesc de șarlataniile agenților și să-l scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns alăturați o marcă postală.

(328) 4—10

Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

în Buda, lângă podul „Margithid”.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiiu**, se află de vân-zare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evange-liști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile au-rite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți impri-mați evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Toate în lume se scumpesc!

pânea, carnea, chiria casei, — numai păpușii și ghetelile exec. în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie”

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinește.

Pentruce? Pentrucă această renu-mită prăvălie de în-călțăminte s'a mărit în casa pro-prie și la fiecare păreche se trage jos chiria. Deaceia el poate lifera ghetel-bune și trainice pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN

SIBIIU, Strada Oanei (Burgergasse) Nr. 7.
Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 ore ante merid.

Comandele din afară se vor executa punctuos ca și până acum.

E deajuns a se arăta numărul, sau a se desemna pe o hârtie talpa piciorului. La caz că nu convin să schimbe cu alții, — eventual să returneze banii.

(221) 46—

30,000 de părechi
păpușii și ghetel
se vând cu preț redus.

